

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja
celoletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2994, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SLOVENE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Zvesti žrtvam

Na poljanah Dobrudže, prepojene s krojo srbskih, hrvaških in slovenskih dobrovoljcev, ki so tam padli za osvoboditev in zedinjenje Jugoslovancev — v dvorcu bolgarskega kralja Borisa na obali Črnega morja — v palači Dolma Bagdže na Bosporu, kjer so soočali turški sultani krojili usodo krščanskim balkanskim narodom — na malem otoku Vido pred Krfo, kjer leže pokopani junaki popolnoma izkrovačeni in od so-
prožnikov že z evropske karte izbrisane Srbije, katerim se bo danes poklonil naš kralj — so se godili in se dovršujejo te dni veliki dogodki, ki pomenjajo novo dobo za Balkan, ki naj po odločni volji in skupnem prizadevanju balkanskih narodov postane prava trdnjava miru in mirnega napredka v blagor vse Evrope.

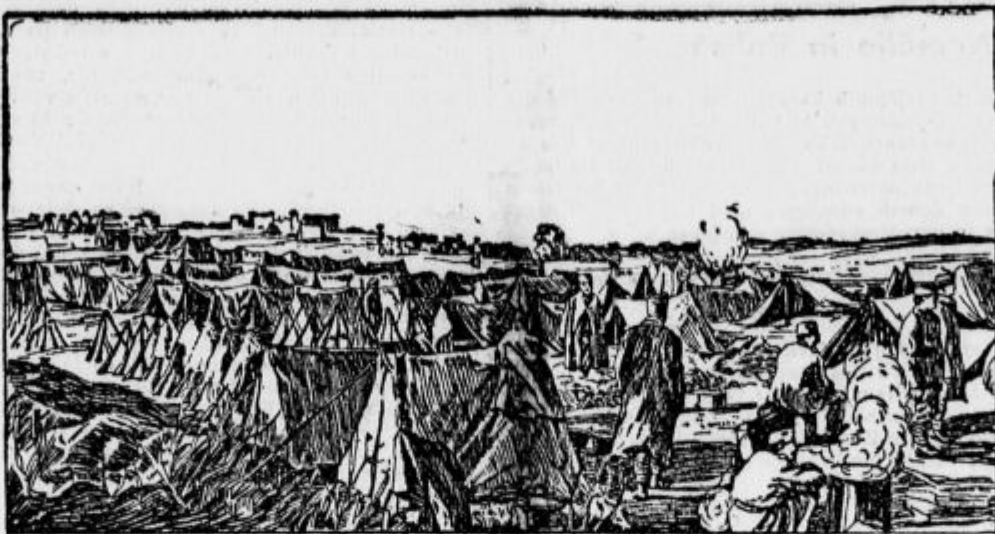
Najpečje pomena za nas je, da je usoda to zgodovinsko poslanstvo namenila našemu vladarju, kralju Aleksandru, ki z njemu svojsko energijo, inicijativnostjo in dalekovidnostjo izpolnjuje slavne tradicije svojih prednikov in tako srečno izoršuje delo, ki je bilo sen in ideal najboljših mož in vidcev jugoslovanstva. V sredi bolgarskega naroda, ki je tako pristržno pozdravil našega vladarja, se je položilo v tla seme, iz katerega naj ozkljuje pristržno prijateljstvo med zdaj sprtimi brati, to prijateljstvo pa bodi temeljni kamen za zgradbo edinega Balkana, ki je, če bi bilo treba, pripravljen, da brani svojo neodvisnost tudi z orožjem, ki pa želi, da zavaruje svobodo in mirni napredek svojih narodov s trdnim medsebojnim sporazumom, ki je najmočnejše orožje in obramba pred osemi nakanami zlohotnih tujih poželenj in konarstev.

Odmev, ki ga je zbudilo potovanje našega kralja, vti, ki ga je ta zgodovinska pot od Črnega morja preko Egeja do Jadrana napravila na ves politični svet, predosem pa v srcih vseh narodov Balkana, priča, da je velika inicijativa našega vladarja bila v resnici plodotvorna in da bo rodila nadaljnje, še večje sadove že v dohodni bodočnosti. V tem oziru ni na mestu pesimizem, precejšen je mnogih in brez dvoma velikih ovir, ki imajo svoje korenine globoko v prošlosti, ampak zdrav optimizem, ki je že sam na sebi eden najmočnejših činiteljev onega notranjega preobrata miselnosti in čustev, ki je nujno potreben, da zblizanje med osemi balkanskimi narodi, predvsem pa med Jugoslavijo in Bolgarijo, ozkljuje in trdno in neporušno prijateljstvo ter uspešno politično in gospodarsko sodelovanje po voditni smernici: Balkan balkanskim narodom! Kdor ima smisel in oni srečni instinkt za politično dogajanje bodočnosti, kojega znaki so grobemu dojemanju komaj ali sploh ne vidni, ta je v oseh dogodkih zadnjega časa s sigurnostjo čutil neodoljivo silo, s katero se vsa stremeljenja vodilnih državnikov, politikov pa tudi kulturnih delavcev na jugovzhodu Evrope stekajo in srečujejo ter združeno vodijo k enemu skupnemu cilju: slogi Balkana, ki hoče odločno prelomiti s preteklostjo, kolikor je bila negativna, in otvoriti pot mirnemu, konstrukcijskemu delu, popolni osamosvojitvi od ruševih tujih vplivov in notranjih razprtij ter srečni bodočnosti in polnemu razmahu vseh gra-
deh narodnih sil.

Kako so te velike perspektive realne, nam dokazujejo glasovi vsega balkanskega tiska — bolgarskega, romunskega, turškega in grškega — ki soglasno podpirajo zgodovinski pomen potovanja našega vladarja in dajo izraza razpoloženju in misljenju balkanskih narodov, ki mislijo in želijo isto: da se začne srečnejša bodočnost za ves Balkan, in ki so trdno prepričani, da se tudi v resnici realizuje soglasje, ki je v to sorho potrebno in ki mora privedi do zaželenih sadov. Temu spoznanju se danes po železni zgodovinski nujni ne morejo odtegniti niti tisti, ki so se mu do zadnjega najtrdovratneje upirali. Kdo bi mogel prezreti tisto rdečo nit, ki jo zasledimo v poteku vseh sestankov vladarjev in državnikov Balkana v zadnjem času in ki jasno kaže, da so vsi vodilni in odgovorni krogi danes edini v tem, da se na Balkanu ne more in ne sme voditi politika nasprotujočih si in tekmujočih blokov, ki jih dirigirajo tuje roke, ampak da je sreča in bodočnost Balkana le v enotni politični smernici Jugoslavije, Rumunije, Bolgarije, Turčije in Grčije, v njihovi slogi, ob kateri se morajo razbiti vse tuje spletke in računi. Naš optimizem je torej realno utemeljen in težave, ki naravno še obstojajo, se ne morejo več smatrati za usodne in nepremagljive.

Naš kralj — to je treba tudi še poudariti — je obenem s svojo odločno in srečno inicijativo na poti do zgodovinsko nujnega sporazuma in sodelovanja Balkana o velikih sodobnih opravih sveta pokazal tudi, katere je edino močnega in realna baza za tak sporazum. Za ta simbolični akt, ki se je pred posetom Bolgarije začel ob spomeniku za osvoboditev in zedinjenje padlih jugoslovanskih dobrovoljcev v Medžidiji in se je končal ob grobovih herojev na otoku smrti v krfski luki, smo našemu vladarju posebno hvaležni. Ko se je naš kralj poklonil našim umrlim junakom v najglobljem spoštovanju in hoaležnem priznanju, je hotel poudariti vsemu svetu, Balkanu in kronim bratom, da je brezpogojno spoštovanje onega, kar je ozkilo kot sad iz ogromnih žrtv Srbov in njihovih hrvaških in slovenskih bratov, ki so darovali svojo kri za današnji Jugoslavijo, neobhodni pogoj za sporazum tako z bratskim bolgarskim narodom kakor z osemi balkanskimi narodi sploh. Od tega, kar je posvečeno po velikih žrtvah, ni mogoče nikomur ničesar žrtvovati, to se mora od vseh spoštovati kot nedotakljivo. Na tej neizmenljivi podlagi bo edino trdno stonelo prijateljstvo in plodovito sodelovanje vseh narodov na Balkanu.

Kraljeva pot iz Varne v Carigrad in na grobove junakov na otoku Krfu

Tabor srbske vojske v svetovni vojni na otoku Krfu, kjer se bo kralj Aleksander poklonil žrtvam, padlim za svobodo domovine.

Bolgarija - Jugoslavija

Sestanek obeh kraljev je odstranil vse ovire, ki so do sedaj obstojale („Zname“)

Sofija, 5. okt. AA. Bolgarska agencija poroča: Celokupno bolgarsko časopisje objavlja obširne komentarje o sestanku med jugoslovanskim in bolgarskim vladarjem v Evksinogradu. Vsi listi so mnenja, da bo ta sestanek imel dalekosežne posledice.

Poluradni list »Zname« pravi med drugim, da je ta sestanek obeh vladarjev okrepil vero v prihodnost in da ga povsod tolmačijo kot olajšanje položaja. Sestanek je odstranil vse ovire, ki so do zdaj obstojale med obema bratskima slovanskima narodom. Zdej nastopa novo obdobje medsebojnega zaupanja in iskrenega prijateljstva, ki je tolikanj potrebno jugoslovanskemu in bolgarskemu narodu in konsolidaciji miru na Balkanu.

»Demokratski govor« pravi, da je bil sestanek obeh vladarjev sprejet z velikim zadovoljstvom od vsega bolgarskega naroda, da bo pospešil zblizanje obeh sosedov in okrepil njuno vero v lepšo bodočnost.

»Slovos« piše o odličnih vrlinah obeh vladarjev, ki sta zastopnika pokoljenja, ki je preživelo svetovno vojno in ki želi bodočim rodovom zapustiti dedščino lepše prihodnosti. Ta sestanek so spremljali s simpatijami milijoni njegovih podanikov, ki so si tako močno sorodni po jeziku, veri in običajih.

Podobno opozarjajo tudi drugi listi na zgodovinski pomen tega sestanka ne samo za Balkan, temveč za mir vse Evrope.

Slovo od Carigrada

Carigrad, 5. oktobra. AA. Anatolska agencija je izdala o včerajšnjem sestanku med Nj. Vel. kraljem Jugoslavije in predsednikom turške republike tale komunikacije:

Sestanek med Nj. Vel. kraljem Jugoslavije in predsednikom turške republike je bil zelo pri-
sreden. Oba državna poglavarja sta bila zelo zadovoljna, da sta se lahko osebno seznanila in da sta mogla izmenjati misli o okrepitevi splošnega miru. Dognala sta, da je miroljubna politika njihovih držav docela v skladu z interesi njihovih narodov, vseh sosedov in v interesu splošnega miru in sloge. Oba vladarja sta prešinjena z željo, naj bi med obema državama obstojali kar moči dobri odnošaji.

Carigrad, 5. oktobra. AA. Srečanja večerja, ki jo je predsednik republike Gazi Mustafa Kemal priredil na čast Nj. Vel. kralju Aleksandru in kraljici Mariji, se je končala okoli polnoči. Po večerji je jugoslovanski kraljevski par odšel na »Dubrovnik« k počitku. Do »Dubrovnika« so spremljali Nj. Vel. kralja in kraljico Marijo v motornih čolnih Gazi Mustafa Kemal-paša, izmet-paša in druge visoke osebnosti, ki so se udeležili večerje, ter se tu kar najpripricnejše poslovili od jugoslovanskega kraljevskega para.

Davi ob 6 je parnik »Dubrovnik« odplul z jugoslovanskim kraljevskim parom proti Krfu. Do odprtega morja sta »Dubrovnik« spremljali dve turški torpedovki.

Na Krf prispel jugoslovanski kraljevski par jutri zvečer.

Turški tisk slavi našega kralja

Carigrad, 5. oktobra. AA. Današnji jutranjki so polni poročil o sprejemu Nj. Vel. kralja Aleksandra in kraljice Marije in o podrobnostih vladarskega para v Carigradu. Časopisi pripisujejo sestanku med Nj. Vel. kraljem Aleksandrom in predsednikom republike Kemalom zelo velik pomen in naglašajo, da so razgovori med obema državama poglavarjema še bolj okrepili mir na Balkanu in razčistili politični položaj.

Poluradni »Milljet« prinaša uvodnik izpod peresa poslanca Mahmuda. Pisec med drugim pravi: Ni dvoma, da pomeni ta sestanek med obema državama poglavarjema dogodek, ki bo znatno

Poslanstvo miru

Vsa Evropa z zanimanjem sledi potovanju našega vladarja

rodod, šel z njim skozi vse preizkušnje in posrečilo se mu je v vojni hudo prizadeto državo obnoviti in jo spraviti celo v mnogo boljše stanje, kakor je bila poprej. S tem si je popolnoma zaslužil ljubezen, ki mu jo izkazuje njegov narod. Včeraj so se vršili razgovori med našim visokim gostom in Kemal-pašo, do katerega je imel visoki gost zmerom veliko spoštovanje. Mislimo, da so bili ti razgovori v zvezi s politiko miru na Balkanu. Še bolj smo pa prepričani, da se je pri tej priliki ugotovila enakost političnih stališč Jugoslavije in Turčije.

Mirovna fronta:

od Donave do Evfrata

Carigrad, 5. oktobra. AA. Anatolska agencija poroča: Poluradni »Hakimiyeti Milliye« pozdravlja v uvodniku jugoslovanske suverene in naglašajo, kolikšno vlogo igra Jugoslavija v srednji Evropi in na Balkanu. Nj. Vel. kralj Aleksander je srečal v Carigradu ustanovitelja nove Turčije in tvorca miru na bližnjem vzhodu. Področje od Dunava do Evfrata je bilo v stari in novi zgodovini prizorišče velikih dogodkov. Zdej čuti potrebo trajnega miru. Tu živita dva naroda, ki odklanjata pokolje. List veruje v miroljubne namene Jugoslavije in naglašajo, da je podobno prešinjena tudi Turčija.

Proti Krfu...

Atene, 5. okt. A. Drevi odplujeta na Krf s torpednim rušilec »Spece« grški zunanji minister g. Maksimos in jugoslovanski poslanik v Atenah g. Hristić. Prihod rušilca »Dubrovnik« na Krf pričakujejo v petek zvečer, svečani sprejem bo pa v soboto. Za sprejem se že zdej vrše velike priprave, ki jih vodi general Kondilis ob spontani udeležbi vsega krškega prebivalstva.

Atenski časopisi prinašajo na I. strani slike kraljevske dvojice in posvečajo v svojih člankih veliko pozornost sestankom v Varni in v Carigradu. List »Kathimerini« med drugim pravi: »Upamo in želimo, da bi ta nova politična akcija na Balkanu služila interesom splošnega miru in omogočila vsem balkanskim državam napredek v medsebojnem soglasju in prijateljstvu.

»Proja« takisto naglašajo veliki pomen sestanka v Varni za zblizanje med Jugoslavijo in Bolgarijo. List pravi, da sicer še niso znani rezultati novega sestanka v Carigradu, vendar so pa prav gotovo ugodni za splošni položaj v tem delu Evrope.

Naproti »Dubrovniku«

Atene, 5. oktobra. AA. Torpedni rušilec »Spece«, s katerim odpotujeta drevi ob 7 na Krf jugoslovanski poslanik g. Bosko Hristić in grški zunanji minister g. Maksimos, je najmodernejši tip grške vojne mornarice. »Spece« bo plul »Dubrovniku« naproti, da pozdravi Nj. Vel. kralja in kraljico Jugoslavije.

Atene, 5. oktobra. AA. List »Vradini« prinaša poročilo s Krfa, da tamkajšnje prebivalstvo z velikim navdušenjem pričakuje obiska Nj. Vel. kralja Jugoslavije. Z velikim interesom pričakujejo visokega obiska tudi tuji konzularni zastopniki.

Krf, 5. oktobra. AA. Podpredsednik grške vlade Kondilis priredi nocoj banket za jugoslovanske in grške novinarje, ki so v velikem številu prišli na Krf zaradi obiska jugoslovanske kraljevske dvojice.

Izjave bolgarskih politikov

Sofija, 5. oktobra. A. Bolgarska agencija poroča: Današnje »Utro« priobčuje izjave voditeljev bolgarskih strank o pomenu sestanka med Nj. Vel. kraljem Aleksandrom in kraljem Borisom.

Notranji minister Virginov pravi, da se Bolgari vesele tega sestanka in da so na tem sestanku govorili že o dobroti obeh narodov.

Vodja »Demokratskega zgovora« naglašajo, da bo ta sestanek obeh vladarjev zblizal oba naroda in okrepil njuno medsebojno zaupanje. Cankov na kraju pravi, da je bilo v Varni ustvarjeno ozažje pristržnih odnošajev med bolgarskim in jugoslovanskim narodom.

Molov, član Ljapčeve frakcije trdi, da je bolgarski narod z navdušenjem sprejel vesti o sestankih šefa bolgarske države s šefi sosednih držav. Posebno veselje pa ga navdaja zaradi sestanka Nj. Vel. kralja Borisa z Nj. Vel. kraljem Aleksandrom, ker bo ta sestanek pospešil zblizanje obeh narodov.

Vodja socialistov Janko Sakazov naglašajo, da pomeni ta sestanek zblizanje medsebojnih odnošajev in da so to merodajni krogi na obeh straneh želeli.

Tudi Vrhenov, ki vodi liberalno stranko, je mnenja, da pomeni ta sestanek začetek zblizanja. Sestanek obeh vladarjev bo poglobil politične in gospodarske stike med obema državama.

okrepil prijateljstvo med posameznimi državami, ki si ga žele vsi narodi. Nj. Vel. kralj Aleksander je državniška osebnost prvega reda in je v svojem narodu izredno priljubljen. Ne sme se pozabiti, da je Jugoslavija imela v svoji nedavni preteklosti zelo težke momente. Nj. Vel. kralj Aleksander je v teh hudih urah delil dobro in zlo s svojim na-

Odmev po Evropi...

— Belgrad, 5. okt. Sestankom Nj. Vel. kralja v Sinaji, Bolgariji, Turčiji in Grčiji pripisuje evropsko javno mnenje poseben pomen in vidi v njih nov pokret za zblizanje med narodi na jugovzhodu Evrope, kar pomenja najsigurnejšo garancijo za ureditev mednarodnih odnosov v vsej Evropi. Največji časopisi v Angliji, Franciji, Rusiji in ostalih državah, kakor tudi Male zveze, Bolgarije, Turčije in Grčije so živahno komentirali inicijativo, ki jo je prevzel naš kralj. Inozemsko časopisje poudarja poleg tega važno vlogo, ki jo igra Jugoslavija na delu za splošen mir in ureditev mednarodnih odnosov.

Francosko časopisje, zlasti »Tempe« in »La Croix« pozdravljajo dosedanje in bodoče sestanke Nj. Vel. kralja Aleksandra ter naglašajo ugodno ozračje, ki se razvija med našo kraljevino in Bolgarijo. Tako »Tempe« komentira sedanje napore kot preludij za balkanski Lokarno, »La Croix« pa smatra, da bo temu sledil eventualni vstop Bolgarije v Malo zvezo.

Tudi angleško časopisje pozdravlja aktivnost našega kralja. »Daily Telegraph«, »Times«, »Manchester Guardian« in drugi poudarjajo moment pomiritve bivših neprijateljev na Balkanu ter predvidevajo ustanovitev balkanske unije, ki je, tako se pravi, najzanesljivejša garancija za mir.

Časopisje držav Male zveze enako pristržno spremlja sedanje dogodke. Češkoslovski dnevnik »Slovenski Denik«, ki izhaja v Bratislavi, piše sledeče: »Obisk jugoslovanskega kraljevskega para v Varni in nato v Carigradu ni samo obisk vljudnosti. V tem obisku vidimo mnogo več. Kralj Aleksander je v zelo kratkem času vrnil obisk bolgarskemu kralju Borisu, v Carigradu pa se bo sestal s predsednikom turške republike Kemal-pašo. Jugoslavija ni samo srednjeevropska, ampak tudi balkanska država ter se mora radi tega interesirati tudi za vse ono, kar se dogaja na polotoku.

Nobenega dvoma ni, da bo ta obisk mnogo doprinesel k nadaljni okrepitevi balkanske zveze, ki se v zadnjem času zelo ugodno razvija, ter tudi k ureditvi odnosov med posameznimi balkanskimi državami. Dasi ravno je Turčija po večini izven Evrope, igra že nekaj časa sem pomembno vlogo na Balkanu.

Od bolgarskih časopisov se posebno opaža članek demokratskega lista »Mir«, ki v sestanku Nj. Vel. kralja Aleksandra s kraljem Borisom vidi najmočnejši korak za dobre odnose med obema kraljevinama in najzanesljivejšo varnost za obe državi, kar je tudi garancija za evropski mir. Radi tega »Mir« piše: »S tem prepričanjem in z zaupanjem v srečno bodočnost iskreno pozdravljamo jugoslovanskega kralja, ko stopa na bolgarska tla.« Sofijska »Zarja«, ki je znana kot italofilski časopis, piše: »Obisk, ki ga je napravil jugoslovanski kralj v Evksinogradu, kakor tudi bodoči sestanek s Kemalom pašo, se ne tolmači v političnih krogih samo kot akt vljudnosti, ki ga je jugoslovanski kralj storil že iz dolžnosti, ko je plul ob obali Črnega morja, ampak manifestacija jugoslovanskega kralja, ki je pristaš zblizanja balkanskih narodov.« Postavitev vprašanja za balkanski sporazum je sama po sebi že velik uspeh za političen mir in dobro sosedstvo.

Od sovjetskih časopisov je pomembno zlasti pisanje »Izvestija«, ki med drugim poroča: »Prihod jugoslovanskega kralja v Carigrad se pripisuje velik pomen zlasti radi njegovega sestanka v Belgradu z bolgarskim kraljem Borisom in po konferenci Male zvez v Sinaji. V zvezi s tem se posebno naglašajo vprašanja razširitve grško-turškega pakta in ureditev zunanje-političnih vprašanj Grčije, Bolgarije in Jugoslavije.

Vse te okoliščine vzbujajo posebno pozornost italijanskih krogov, ki vidijo okrepitev francoskega vpliva na Balkanu.

Kranjski „velesejem“

Obrtna razstava v Kranju je delo pridnih in sposobnih rok ter izraz krepke volje po napredku

Kranj, 4. oktobra.

Misel, naj se vrši letos v Kranju obrtna razstava, je aprila meseca na neki seji obrtnikov prvi sprožil mizarski podjetnik gosp. Polak Jurij s Farovške Loke, ki že več let razstavlja na ljubljanskem spomladanskem in jesenskem velesejmu. Obrtniki so njegovo idejo takoj z navdušenjem ovojili in izvolil se je razstavljalni odbor z 10 članov, na čelu kot predsednik agilni gosp. Šiška, ostali pa gg.: Bitenc Joža in Ivan, Kos A., Zupan J., Kristan P., Ribič A., Polak J., Petrovič S. in

min spada v meščansko sobo, razne druge lepe peči, kot tudi za kmetijske izbe, nam najlepše kaže pečar Oseljji Vinko. V Kranju pa imamo tudi prvo-vretno domačo in dobro uspevajočo kemično industrijo, last gosp. Fr. Berjaka, ki je svoje raznovrstne »Kik« proizvode razstavil na obrtni razstavi. Književnica in kartonaža Viljem Požgaj je razstavil lepo vezane knjige, razne moderne stenske in namizne koledarje in kartonažne izdelke. Zastopana je tudi tiskarna »Kolektor« iz Strazišča, ki priporoča svoje tiskovine. Da še vedno kljubu-

Pogled na razstavo: Vrtnarski oddelek.

Foto F. Jug. Kranj.

Debeljak Fr. Vsa pripravljala dela so se večidel osredotočila okrog gosp. Šiške, tajnika obrtnega združenja, z moralno pomočjo pa je odboru stal zvesto ob strani pokrovitelj razstave gosp. okrajni načelnik dr. Fr. Ogrin. Razstavljalni odbor je v Majdičevem mlino dobil zares lepe in pripravne prostore za razstavo. Za vso naklonjenost gre Majdičevim topla zahvala.

Celo poletje so se obrtniki-rastavljenci trudili z izdelki, s katerimi so se sedaj na razstavi predstavili. Na razstavišču samem pa je zadnji tedden zavlada silna živahnost, ko so se zlasti zadnje dni vršile vse priprave za tim dostojnejšo opremo razstavnih prostorov. Tako se je v nedeljo 1. oktobra vršila prav svečana in impozantna otvoritev razstave, sicer bolj v akromnem obsegu, zato pa toliko bolj prisrčno. (Glej »Ponedeljek Slovenec«). Takoj prvi dan je poleg odličnikov in meščanstva obiskala razstavo velika množica ljudstva (do 1500) in splošna sodbja je bila ta, da se ljudje niso mogli dovolj načuditi tako izdelkom samim, kot sijaju in okusno opremljenemu razstavišču in vsej dekoraciji. Razstava je vsek dan dobro obiskana in polna ljudi. Obiskovalci so iz vseh slojev: zdaj šola, drugič delavstvo, vmes pa meščanstvo in tudi ljudje z dežele.

Še zunaj mlina ob zidu sta razstavila kovač Jakob Gabrič in kolar Ivan Grašič tri voze: 1 parizar (za 10.000 kg teže), 1 voz za mleko in 1 zapravljiveček. Ko si si ogledal voze, vstopiš v mlino in po kratkem hodniku prideš do stopnic, ki vodijo v prvo nadstropje. V koji št. 1 je slaščičar in medičar Sink Franc nagromadil polno mizo samih sladkih dobrot. Oko ti bo nehotno obstalo na vazi iz čokolade, v njej so pa lepe vrtnice iz sladkorja. Za vsak izbirčen želodec je tu dosti izbire. Zimsko razpoloženje ustvarja naslednja koja, kjer je Debeljak Fr., kolar s Primskovega, razstavil poleg otroških vozičkov vse zimskosportne predmete. Takoj zraven je pokazal svoje stekleno blago, zrcala, svete podobe in okvire Hlebs iz Kranja, ženski svet bo pa gotovo užival nad elegantnimi pestrimi klobučki, katere razstavlja modistka Gizela Vrečar-Oroselova. Od teh klobučkov pa nam pogled vedno bolj uhaja na krasno in čisto moderno spalnico iz orehovega lesa, kombinirano s cebrano, poleg spalnice pa se nahaja srčkana otroška soba. Oboje razstavlja znani mizarski mojster Anton Kos s Klanca pri Kranju. Ključavničar Majnik Ignac opozarja poleg številnikov predvsem na svoj patent, to je motorna brizgalna s 15 HP na triciklu. Izdelal jo je po načrtu ing. Hladnika in je pripravna zlasti za manjše vasi, ali manjša gasilna društva. Mizar Janko Zupan razstavlja dve elegantni kuhinjski kredenci in spalnico iz mehkega lesa. Takoj zatem se bomo divili lepim vrtnim ograjam in nastavkom za rože, vse delo ključavničarja Bitenca Janeza, ki je poleg številnikov pokazal svoj patent, to je strojček za rezanje rezancev v raznih debelinah. Franc Camernik, ključavničar iz Cerkelj, tudi razstavlja svoje izume in sicer stroj za rezanje repe ali pese za živino in čistilnik za žito. Poleg njega bomo našli znanega izdelovalca preciznih in točnih na roko izdelanih in kovanih tehtnic Pesjaka Stanka. Kakšen moderen številnik čeli imeti mlada in snažna gospodinja, kakšen ka-

domačiji, v plebiscitni dobi je bil predsednik Narodnega sveta za politični okraj Borovlje, a po nesrečnem narodnem glasovanju se ni umaknil iz svoje domovine ter bil celo izvoljen kot zastopnik Slovencev v drž. zbor; toda državna vlada v Celovcu ga je leta 1922 izgnala. Za tem je predaval na nekaterih slovenskih gimnazijah, lani pa je bil po 24 letih službe kot profesor mariborske gimnazije upokojen.

V zgoraj imenovani knjigi (o njej kot celoti ne moremo govoriti, ker manjka v našem izvodu 32 strani) je skušal avtor pokazati vse krajevne znamenitosti, bodisi gospodarske, narodopisne in geografske, bodisi umetnostno-zgodovinske ter vobče zgodovinske, toda ne v visokem znanstvenem slogu, marveč čisto neposredno, s toplo ljubeznijo do vseh teh posebnosti in z namenom, da prikljče v te lepe kraje čim več občudovalcev. Iz graščinskih in cerkvenih kronik je izvalil avtor mnogo svojevrsnih podatkov o posameznih cerkvah in gradovih, kar je pa še dopolnil z ljudsko tradicijo. Posebno zanimivo riše domačo obrt (lončarji), obdelovanje hmelja, lov na polhe, vmes pa se utrjujejo reminiscence na slovensko zvestobo koroških preprostih Slovencev, ki so na Koroškem podpisali majniško deklaracijo in pri plebiscitu glasovali za Jugoslavijo...

V celoti moremo reči sledeče: Mišičeva knjiga »V porečju bistrice Savinje« je kratka zgodovina slovenske zemlje na Koroškem, mest, gradov in cerkva; ljudsko izročilo pa prebarva celoten oris v sočno domovinoznano knjigo, po kateri bo rad segal sleherni Slovenec, šolski in izvenšolski, posebej pa turist. Knjigo pripo-

ročamo vsem javnim in šolskim knjižnicam. (Drugi del izide na spomlad.) Stane 28 Din s poštnino vred. Naroča se pri: Dr. Fran Mišič, Mozirje (ali: Maribor. Aškerčeva ulica 22).

L. G.

Kulturne zanimivosti

Razstava Bezručevih del. V Narodnem muzeju v Pragi bo priredil docent Břetislav Pračka od 20. oktobra do 6. novembra razstavo vseh Bezručevih pesniških zbirk in izdaj, njegovih rokopisov in korespondence, časopisnih ocen o njegovih delih kakor tudi fotografije itd.

Razstava poljske umetnosti v Moskvi. V sredi novembra bodo poljski slikarji in kiparji razstavili v Moskvi obsežno razstavo svojih del. Razstava naj bi bila kot nekaj vrnjeni poklon na sovjetsko-varšavsko razstavo. Različne umetnostne organizacije nove Poljske bodo poslale v Moskvo do 150 slik, 150 grafik in veliko število skulptur.

Selma Lagerlöf pred svojo 75. letnico. Velika švedska pisateljica, Noblova nagajenka, konvertitinja in med drugim avtorica svetovnoznane trilogije »Kristina, Lavransova hči«, (ki jo izdaja Jugoslovanska knjigarna) bo praznovala 20. novembra 75. letnico svojega življenja. Ob tej priliki je poslala v javnost sledečo izjavo, ki jo ponatiskujejo vsi svetovni časopisi: »Prosim vse svoje prijatelje in bralce v Švediji in izven nje, da bi se na moj rojstni

Mizarski mojster Franc Porčič z Rupe je razstavil moderno kompletno spalnico, masivno in popolnoma črno. Moderno in obenem praktično kompletno kuhinjsko opremo razstavlja Fajfar Andrej z Bistrice pri Podbrezju. Da se da napraviti lepo elegantno pohištvo za vsako boljše stanovanje iz trdega lesa, vendar pa v čisto naravni barvi in brez okrasov kaže s svojo spalnico mizar Kokalj Anton, Letence pri Golniku.

Prav dostojno je zastopana žimarska stroka. V tej razstavlja svojo bogato zalogo staroznana renimirana tverka I. Knific, katero najdemo vselej tudi na velesejmu v Ljubljani, dalje Kavčič Simon

in Masterl Slavko, vsi iz Strazišča. Da se je v Kranju že dolgo pogrešalo spretnega in sposobnega tapetnika, nam kaže s svojimi izdelki tapetnik Viktor Tonejc. Zično pletilstvo razstavlja Višnar Franc iz Strazišča. Veliko pozornost vzbujajo na razstavi tudi izdelki trdke Konjedić Franc iz Strazišča, ki je edina gorenjska keramična delavnica vseh vrst keramičnih umetniških izdelkov, svetlih kipov, raznih figur, jaslje itd. Gosp. Konjedić s svojimi raznovrstnimi produkti zadosti izrazito kaže svoje ustvarjalne zmožnosti. — Obisk razstave s tem končamo in jo vsakomur prav toplo priporočamo.

Kongres jugoslovanskih geografov

Ljubljana, 5. oktobra.

Danes ob 9 dopoldne se je ob polni udeležbi nadaljeval jugoslovanski geografski kongres »mizarski predavateljski ljubljanski univerze Na dnevnem redu je bilo predavanje »Problemi naše šolske geografije«, za katero je bil določen Stjepan Ratković, profesor višje pedagoške šole v Zagrebu, za koreferenta pa prof. Silvo Kranjec iz Ljubljane. Ker je bil prof. Ratković zaradi bolezni zadržan, je predaval le prof. Silvo Kranjec. V svojem strokovno izvrstno podkovanem in zanimivem predavanju je prof. Kranjec govoril o sedanjem učenem načrtu, učenih knjigah in učenih pripomočkih.

Po predavanju se je razvila živahna debata, v katero so med drugim posegli tudi prof. dr. Rubiž iz Splita in gospa prof. Jovanovičeva iz Beograda. Vsi govorniki so soglašali s predavateljem ter z raznimi podatki le še podkrepili njegove trditve. Sprejeta je bila v smislu teh izjavani primerna resolucija.

Predsednik univ. prof. dr. Melik je nato predaval o zemljepisju Bleda in Bohinja, kamor odide jutri ekskurzija jugoslovanskih geografov. Predavatelj je zborovalcem opisal zemljepisne in geo-

loške zanimivosti teh dveh tipičnih alpskih dolin z njunima jezeroma, ki sta v naši državi največja ostanka nekdanjih ledenikov ledene dobe.

Po kratki debati so nato zborovalci odobrili na predlog dr. Milojevića iz Beograda mesto Split za kraj, kjer bo prihodnje leto III. zborovanje geografov naše države. V pripravljajni odbor za ta kongres so bili izvoljeni: prof. dr. Rubiž, za blagajnika prof. Juras, za tajnika prof. Girometa, za odbornika pa prof. Martinis in prof. Jutrovič, vsi iz Splita.

Po volitvah je bilo zborovanje geografov zaključeno. Popoldne so se geografi razdelili na dve ekskurziji, ki sta odšli z avtobusi iz mesta. Prva ekskurzija je šla v Škofjo loko, Kranj in okolico, druga pa v Strugo. Udeleženci druge ekskurzije so se za Strugo odločili tem rajše, ker morejo tam kot strokovnjaki preiskati vse geografske posebnosti te doline, ki so pred kratkim na žalost povzročile tamkajšnjemu prebivalstvu tako strašno katastrofo.

Jutri odidejo geografi na ekskurzijo na Bled in v Bohinj.

Obnova dijakovačke katedrale

Djakovo, 5. oktobra.

Naši javnosti je še v spominu globok vtis, ki ga je napravila pred meseci vest o požaru katedrale v Djakovu. V škofijski palači v Djakovu je bila večeraj anketa o obnovi poškodovane dijakovačke katedrale. Razgovoru je predsedoval škof dr. Akšamovič, udeležili so se ga pa tudi zastopniki banke uprave, Jugoslovanske akademije, ki sta jo zastopala prof. dr. Bazala in prof. dr. Šenoa, zagrebško univerzo sta zastopala prof. Calogović in Schön, Umetniško združenje »Strossmayer« Ivan Meštrovič, umetniško akademijo prof. Kljaković, dalje so bili zastopani: Inženjersko združenje, odbor za obnovo katedrale ter več višje duhovščine. Škof Akšamovič je navajal, da sta škofijska uprava in uprava stolnice takoj po požaru uvedla vse

priprave za obnovo poškodovane katedrale. Zavarovalnica »Croatia« je izplačala 1.450.000 Din. Pripravljalna dela so sedaj zaključena, tako da se morejo pričeti restavracijska dela. Tudi ban dr. Ivo Perović je obljubil svojo podporo. Sklepi tega razgovora bodo odločevali o bodočnosti obnovitvenih del.

Inženjer Gabrič je poročal o povzročeni škodi in o dosedanjih obnovitvenih delih. Profesor Babič pa je poročal o veliki škodi, ki jo je povzročil požar posameznim slikam in umetninam v cerkvi.

Na škofov predlog so bili izvoljeni trije odseki in sicer odsek inženjerjev in arhitektov, dalje umetnostni odsek, v katerem je med drugim tudi Meštrovič ter konzervatorski odsek.

Udeleženci seje so nato odšli v katedralo. Nad grobom škofa Strossmayerja je opravil škof dr. Akšamovič kratko molitev, banov zastopnik pa je položil na grob venec. Izvoljeni odseki so takoj pričeli z delom.

Velik nočni pretep na Krekovem trgu

Ljubljana, 4. oktobra.

Okoli 2 zjutraj je nastal na Krekovem trgu med številnimi ponočnjaki ogromen pretep, kakršnega ljubljanska kronika zlepa še ne pomni. Kričanje in vpitje se je razlegalo daleč naokoli. Zakaj so si vinjeni nasilneži skočili pravzaprav v lase, je težko dognati in ima policija, ki ves dogodek preiskuje, polne roke dela. Sodelovalo je pri pretepu najmanj 20 ljudi in noži so peli svojo pesem. Ranjenih je bilo pri pretepu več ljudi, med temi najhujše neki musliman iz Bosne ter dva Ljubljančana. Dobili so poškodbe na glavi in po vsem telesu. Poklicni reševalci so vse tri ranjence prepeljali v bolnišnico, toda nasilneži so še tam nadaljevali svoje divjanje ter tako kričali in vpili, da so jih v bolnišnici samo obvezali, potem pa oddali na stražnico, kjer so jih nato izpustili. Musliman pa si je v togoti doma strgal vse obveze z ran ter ga je moral reševalni avto večeraj zjutraj ponovno prepeljati v bolnišnico. Policija je pridržala več pretepačev, ki jih bo ovadila sodišču.

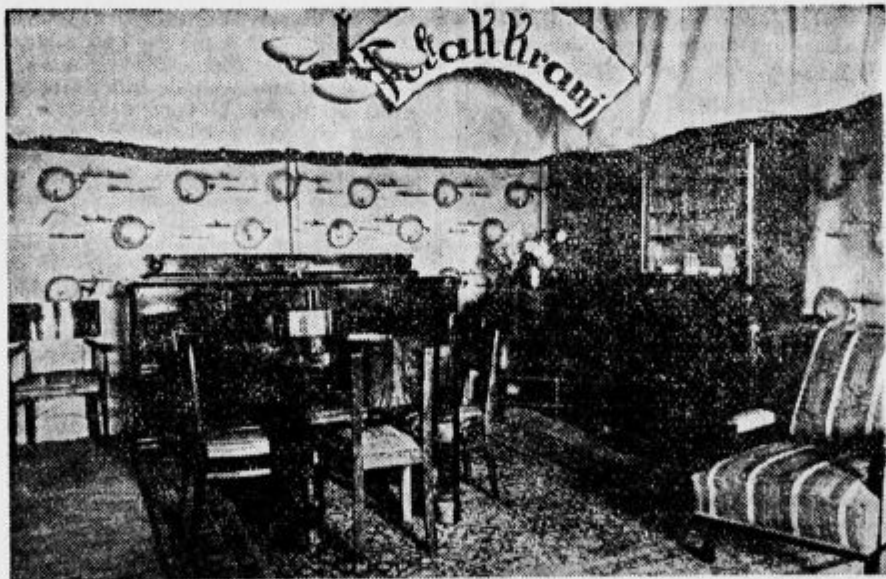
svoj poseben prostor v kakem oltarju. Obhajilno mizo pa naj nadomesti patena. Leca bi morala imeti svoje mesto pri oltarju, ne pa nad glavami vernikov, kjer bi služila le posameznikom. Itd. Vse gre za tem, da se po zahtevi časa, ki hoče sklenjenost, enotnost, skupnost človeških družb, tudi v cerkvi uredi v smislu liturgične povezanosti. Brez dvoma bo vzbudil ta načrt dokaj novih domislekov sodobnih arhitektov, ki itak grade vse s stališča sodobne praktičnosti.

Mimo drame »Zajec«, ki jo bomo v bližnji prihodnosti videli v Ljubljani, je hrvatski dram. pisatelj Miroslav Feldman končal te dni novo dramo z naslovom »Profesor Žiž«, katero je že izročil zagrebškemu Narodnemu gledališču.

Zadnja štev. »Srpskega književnega glasnika« je prinesla med drugim Potokarjev prevod Javornikove »Balade o cigareti« ter prevod skoraj celotnega razgovora z Mirkom Javornikom, ki ga je prinesel naš list.

V zbirki »Zlatna knjiga« so izšle te dni v založbi Gea Kohna »Odabrane bajke bratov Grimm, kjer so izbrane najlepše pravljice imenovanih bratov; knjigo je ilustriral Zedrninski.

Prejeli smo knjige »Slovenske Matice« in sicer: Izidor Cankar: »Zgodovina likovne umetnosti v zapadni Evropi«, II. del, 2. snopič. — E. Spektorski: »Zgodovina socijalne filozofije«, II. zvezek. XIX. stol. in začetek XX. stol. — L. N. Tolstoj: »Vojna in mir«, druga knjiga.

Pohištvo na razstavi.

Foto F. Jug. Kranj.

Znamenja na nebu

Postanek vesolja, za preprostega človeka enostaven in jasn kot božje delo, je za znanost še vedno ista nepojasnjena, nedoumna globoka uganka, o kateri se neprestano porajajo nova uganjanja, nove domneve. Ena izmed teh je teorija slavnega belgijskega matematika abbéja G. Lemaitrea, po kateri se je vesolje rodilo ob eksploziji enega samega orjaškega atoma. Ta atom se je nahajal v stanju mirovanja kdove od kdaj do približno deset milijard let pred našo dobo. Potem pa se je razletel kakor se razleti raketa pri zažiganju umetnega ognja. Njeni na vse strani razkropljeni drobci — to so zvezde, iz katerih sestoji vesolje.

To teorijo je mogoče pojasniti z najzanimivejšimi dejstvi, ki jih je znanost kdaj odkrila. Če se skozi daljnogled ozremo v vesolje, opazimo tamkaj milijone kolustastih zvezdnih gruč, ki jih po-

vsej priliki še veliko bolj oddaljene od nas. Danes je znanost v stanju, da meri neznane razdalje; do sto milijonov svetlobnih let! Najbolj zanimivo je pa to, da se spiralne megle s tem večjo brzino oddaljujejo od nas, čim večja je razdalja med nami in njimi. Trenotno ima rekord majčkna meglica, katere brzina znaša po kozmičnem hitromeru okroglo 20.000 km na sekundo.

Zakaj se oddaljene zvezde gomile hitreje gibljejo, zakaj se oddaljujejo od nas? Če je to enostavno razširjanje — zakaj se nahajamo potem sami tako blizu središča in gledamo navzven?

Zastopniki relativne teorije se nagibljajo k misli, da se vesolje dejansko stalno širi. Če se nam dozdeva, da se nahajamo v središču, je to zmota, ki se da z neko primerno dobro pojasniti. Denimo, da bi zemlja čez noč podvojila svoj obseg, a bi na površini ostalo vse neizpremenjeno. Ko bi se potem zjutraj zbudili bi opazili, da je sosed, do katerega je bilo prej morda 25 m, sedaj 50 m oddaljen od nas. Rožnik bi bil naenkrat več kilometrov oddaljen od Gradu. Vse stvari bi se navidezno oddaljile med seboj, in sicer tem bolj, čim večja je bila med njimi prvotna razdalja. Vsak bi doživel taisto izkušnjo in vsak bi mislil, da je sam ostal na prejšnjem mestu, to je v središču, in so se le sosedje oddaljili od njega.

Podobno je z vesoljem, razloček je le v tem, da njegova razsežnost za oko ni vidna, ker ima tri dimenzije. Spiralne megle ne beže od nas, marveč se samo prostor širi.

Težavo podmene pa predstavlja velikanska brzina, s katero se širi vesolje. Spričo te brzine so se morale nahajati zvezde pred »komaj« desetimi milijardami let v huji gnetči kakor danes avtomobili ob najprometnejših urah na glavnih londonskih cestah. Zaradi tiste stiske si nam danes pač ne bi bilo treba beliti glave. Toda po računih geologov je zemlja stara že najmanj eno milijardo let, kar je v življenju vesolja le neznatna kapljica.

Vprašajmo sedaj: Kaj je bilo »v začetku«, pred kozmično eksplozijo praatoma? Pristaši Lemaitreove hipoteze nam odgovarjajo: Nič. S pomočjo matematike je mogoče dokazati, da se je moral prostor okrog masivnega atoma sklepati, in če ni prostora za kako dogajanje, se gotovo ne more ničesar dogajati. V popolnoma statičnem svetu ne more biti časovnega pojma. Življenje vesolja se začne šele s tisto predzgodovinsko eksplozijo, s katero je obnem nastal prostor. Od tedaj se je prostor pred drvečimi zvezdnimi krdeli — napravljajoč jim pot — neprestano širil.

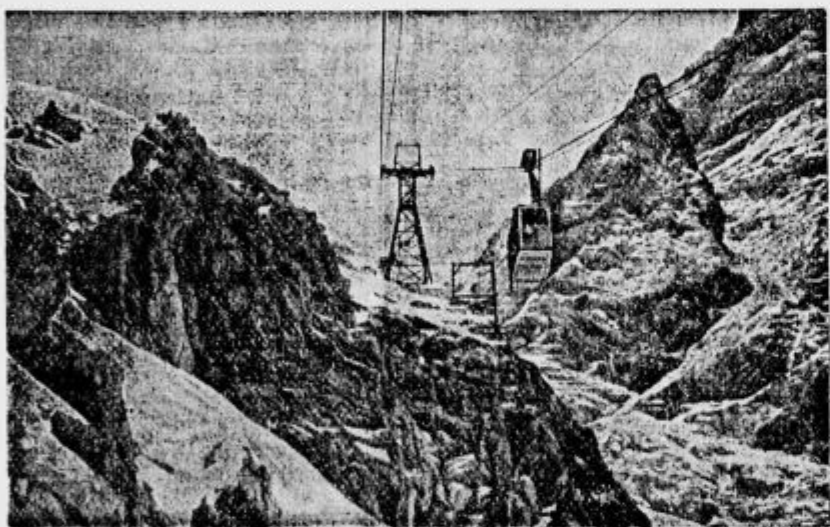
Einstein in znameniti holandski astronom Willem de Sitter sta izrekla besedo o bodoči kontrakciji, ki bo zvezde in kozmični prah pometla na kup in zgnetla vesolje zopet v prastanje stisnjene atoma. Dr. Lemaitre pa je mnenja, da je taka strnitev v kepo nemogoča. Verjetneje se mu zdi, da se je vesolje porodilo iz bliska kozmične rakete in da se bo širilo dalje, dokler iskre — zvezde — ne zgore v prah in pepel.

Konec Annie Besant: Truplo voditeljice teozofov, Annie Besant, so v Madrasu po tamkajšnji šegi sežgali na grmadi.

znamo pod označbo izvengalaktičnih megla. Danes je splošno uveljavljeno mnenje, da je tudi naša Rimska cesta tak kup zvezd in da je tudi naše sonce le ena izmed milijard njenih zvezd. Ena izmed večjih zvezdnih gomil te vrste, spiralna megla v ozvezdju Lovskih psov, je tako oddaljena od zemlje, da potrebuje njena svetloba skoraj en milijon let, preden dospje do nas. Vrh tega kažejo opazovanja, da se ta spiralna megla neprestano oddaljuje od nas z neznano brzino 250 km na sekundo.

K vsaki veliki, svetli megli pripada na tisoče manjših in slabejših, to se pravi, takih, ki so po

Zična železnica na Zagupitze, ki jo zaradi pomanjkanja turistov s 1. novembrom ustavi.

Z luninimi žarki prižgali električne luči

Tačas se muči na čičaški svetovni razstavi slavn Marconi. Njemu na čast so priredili Američani velike slavnosti. Pri tem je pa sodelovala tudi Italija na tale znameniti način: Ob eni ponoči srednjeevropskega časa, ko je bilo v Ameriki ob šestih zvečer, je ravnatelj na zvezdarni v Florenci prof. Abetti, s pomočjo dvozora napeljal lunine žarke na fotoelektrično stanico, jih izpremenil v tok, prenesel po kablju v Rim in po kratkih valovih v Ameriko. Tam so žarki sklenili tokov krog električne napeljave na svetovni razstavi in luči so začele. Čez tri minute je že dospelo iz Amerike poročilo, da se je poizkus popolnoma posrečil.

Slika Censtohovske Matere božje

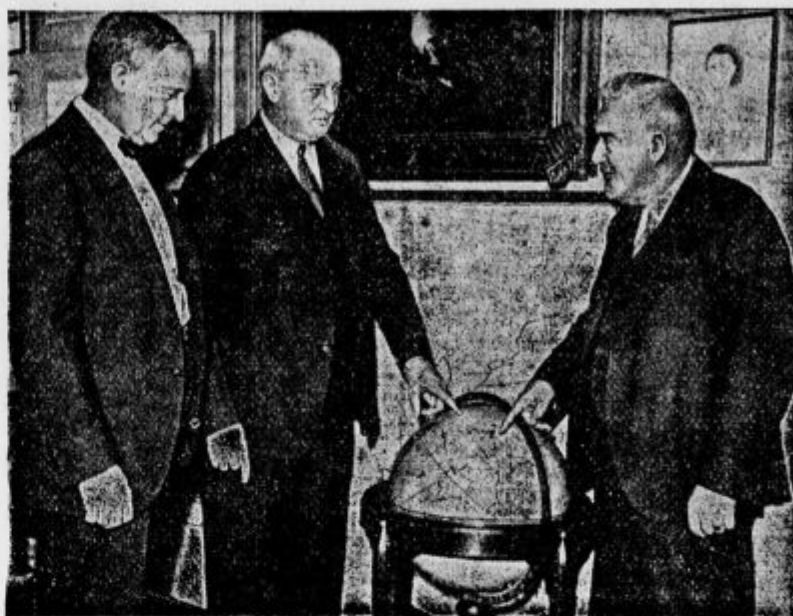
Ko je bil papež Pij XI. še nuncij v Varšavi, se je zelo zanimal za zgodovino poljske cerkve in se seznanil s slikarjem Janom Rosenom. Temu umetniku je nedavno sv. oče poveril lepo nalogo, da poslika domačo kapelo v papeškem poletnem dvorcu Castel Gandolfo. Slikar je sedaj dovršil kartono za svoje treske, ki predstavljajo samostan in znamenito sliko censtohovske Matere božje. Ena izmed kompozicij kaže rešitev slike iz rok bolj ševikov. Druge slike predstavljajo važne dogodke iz zgodovine katoliške cerkve na Poljskem.

Merapi, največji ognjenik na Javi, ki je začel zopet delovati. Na zemljevidu je zaznamovan z zvezdico. Iz žrela se vali žareča lava in zažiga gozdove na pobočju. Vse okoliške kraje so izpraznil.

Dežnik, ki razprši nevihto

Inženjer Friderik Creeckl v Avstraliji je izumil »dežnik«, ki v kratkem času razprši grozečo nevihto in reši poljedelce usodne toče. »Dežnik« ima obliko kovinske smrečice z neštivilom bakrenih sulic različne velikosti na železnem ogrodju. Najdaljše sulice tvorijo sredino cele piramide. Če preti okolici nepotrebna nevihta, dvigne izumitelj »dežnik« kakor zastavo na vrh visokega droga. Vse sulice (do štiri tisoč po številu) takoj pričnejo vleči iz oblakov elektriko in jo odvajajo v tla. To se godi popolnoma mirno in varno, ne da bi nastopale strele. Slišati je samo rahlo prasketanje in ponoči je »dežnik« posut s sinjastimi drobnimi lučkami. To odvajanje v toliko razredči električno napetost oblakov, da posamezne kapljice vode oz. ledena zrna izgubijo vsako vzajemno privlačnost in se morajo razpršiti po nebu. Oblaki prično kopneti in kmalu popolnoma izginejo. »Dežnik« je tako poceni in enostaven, da bo po vsej priliki izpodrinil dosedanje drage velike aparate, ki jih rabijo napredni poljedelci zoper nevihte.

Nova pogajanja za prekooceanski zračni polet: Dr. Eckener (desno) se pogovarja z ameriškim pošt-nim ministrom Farleyem (na sredi) in višjim nadzornikom za prekooceanski poštni promet White-jem glede uvedbe rednega zračnega prometa med Nemčijo in Severno Ameriko.

Besede papeža Pija XI. brezposelnim

V Rim je dospela romarska skupina angleških brezposelnikov, za katere je organiziral romanje londonski katoliški tednik »The Universe«. 450 udeležencev je sprejel papež v avdienci. Nagovoril jih je z ljubeznivimi besedami, ki veljajo pač vsem brezposelnim na svetu. Delavci so sruči Božjega sina, ki je bil sam delavec, posebno blizu. Kristus je delo tako rekoč pobožanstvil in povzdignil s tem delavsko vprašanje v tisto višino, na kateri mora biti za vernega človeka. Šele s te višine je mogoče premeriti vso globino stiske onih, ki jih je današnja gospodarska kriza izločila iz delovnega g'banja. Papež deli z vsemi svojimi sinovi na vsem svetu gorje in strah brezposelnosti. Če pa je božja Previdnost dopustila to katastrofo, potem mora imeti tudi svojo dobro stran. In ta je pač, da se delo danes zopet bolj ceni nego kdaj prej. Šele če nečesa nimamo, spoznamo vrednost izgubljene dobrine. Tako izvršuje brezposelnost tudi vzgojno delo najvišje vrednosti in brezposelni, ki nosi svojo bridko usodo, ima v življenju socialnega organizma važen pomen. Dvakrat hvalevredno pa je, če brezposelnost prizadete nagiba k večji delavnosti na duhovnem poprišču. V svetem letu z njegovimi zakladi milosti daje Previdnost žrtvam svetovne krize dragoceno priliko, ki jo velja porabiti. Če brezposelnost dovaja ljudi bliže k virom odrešenja, jo bo mogoče lažje prenašati; v dušah se bo obudilo upanje na lepšo bodočnost, ki nikdar ne more goljufati.

Kje v Evropi je največ padavin?

Doslej so veljale ruske pustinje ob Kaspiškem morju za najbolj suhe kraje v Evropi, pa so pokazali računi in podatki, da je v pokrajinah v južnovzhodni Španiji neprimerno manj padavin. Predvsem velja za suh kraj Kap Gata, ki ima komaj 163 mm padavin na leto. Najmanjše padavine so v tem področju izračunali za otok Tormentero, kjer so dobili komaj 75 mm padavin. To so majhne številke, ako pomislimo na velike padavine alpskih dežel ter nekaterih krajev kakor n. pr. Crikvenica ali Boka Kotorska ob našem morju. Tudi Polhov gradec ima mnogo padavin. Pa so to še zelo skromne številke, kajti nekateri otoki v Tihem oceanu beležijo do 12.000 mm dežja na leto.

Poslej bo lahko brati toplomer

Jako razširjeni zanesljivi toplomeri z živim srebrom imajo eno stalno napako: njih podatki so težko čitljivi. Tenak stolpič živega srebra v stekleni cevki nima nobenega razločno začrtanega roba. Lastnik toplomera ga mora obračati proti luči in napanjati oči, da bi ugotovil številko, ki beleži višino živega srebra. Izumitelji so poskušali na vse načine, premagati ta nedostatek, a vse je bilo zaman. Najbolj enostavno bi bilo seveda po-barvati živo srebro, a slednje se žalibog upira slehernemu barvilu. Namesto kemikov so zdaj rešili to nalogo nemški optičarji. Vsi poznamo kolesarske in avtomobilske svetlikajoče se tablice na zadnjem kolesu, ki se prelivajo podnevi v rdeči, modri ali rumeni luči. To se zgodi brez vsake svetilke s pomočjo enostavnega ogledalca, ki odseva solnčne žarke ali celo medlo dnevno svetlobo. Nemški tehniki so izkoristili isto načelo za toplomer in ga opremili z drobnim notranjim, rdeče emajliranim

reflektorjem. Slednji odseva dnevno svetlobo, ki rdeče pobarva živo srebro. To omogoči hitro in lahko čitanje podatkov toplomera, ker je razločno vidna višina živega srebra v cevki.

Young Stribbling, znani ameriški boksar, ki je za posledicami neke prometne nesreče umrl.

»Ti, Mira hodi okrog in povsod pripoveduje o tebi same laži!«
»Briga me! Ampak če jo zalotim, da je izblebela kaj resničnega, potem utegne nekaj doživeti!«

★

Priporočljivo sredstvo proti kurjim očesom:
»Torej to sredstvo res pomaga?«

Krošnjar: »Kdor to kupi, more teči kakor Nurmle!«

»No, tak pa mi dajte en zavojček — jutri nameravam iti na izlet.«

Krošnjar: »Na izlet? Potem pa le vzemite dežnik s seboj.«

»Kako? Ali mislite, da bo jutri deževalo? Po čem pa sodite?«

»To natančno vem, ker me opominjajo moja kurja očesa!«

Povodenj na Kitajskem: Po vodi opustošena vas. Kitajsko pokrajino Hopei je bila zopet zadelo strašno povodenj, ki je zahtevala na stotine človeških življenj in naštetlo kmetom ugonobila domovja.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; izenitovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enkolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Služkinja
ki zna šivati, se sprejme.
Rožna ulica 13/L. (b)

Tvornica papirja
v Jugoslaviji išče stroje-
vodje za papirni stroj in
prve pomočnike. Nastop
čimprej. Služba trajna,
samo jugoslov. državljani.
Pismene ponudbe kvalifi-
ciranih delavcev na upra-
vo »Slovenca« pod šte-
v. 11769. (b)

Službe iščejo

1000 Din dobi,
kdor mi preskrbi stalno
službo. Naslov v upravi
»Slov.« št. 11719. (a)

Pisarniška moč
dobra, z večletno prakso
in najboljšimi referenca-
mi, večša samostojnega
dela ter pripravljena po-
ložititi kavicijo od 5000 do
10.000 Din — sprejme ta-
koj primerno nameščenje.
Cen. ponudbe na upravo
»Slovenca« pod »11« št.
11663. (a)

Učitelj, abiturientka
sprejme takoj privatno
službo ali službo vzgoji-
teljice pri dobri družini.
Odgovor prosim na upra-
vo »Slovenca« pod šifro
»Dobra moč« 11756. (a)

Iščem majerijo
grem tudi za hlapca h
konjem z deputatom.
Franc Ribič, p. Majšperk.

Dekle
išče službo k boljši dru-
žini. Naslov v upravi »Sl.«
pod št. 11774. (a)

Pouk

Stenografija
slovenska ali nemška v
popoldanskih ali večer-
nih tečajih najhitreje in
najceneje pri Trgovskem
učnem zavodu, Pražakova
8. Začetek tečajev 6. okt.

Večerni trgov. tečaj
pri Trgovskem učnem za-
vodu, Pražakova 8-11. -
Začetek tečajev 16. okt.
Informacije brezplačno u

Poizvedbe

Pes volčjak »Miško«
se je izgubil. Najditelj naj
ga vrne: Šiška, Podgoršč
št. 6. (e)

Denar

Posojilo 40.000 Din
za 6 mesecev, proti po-
polni garanciji — se išče.
Cenjene ponudbe na upr.
»Slov.« Maribor pod šifro
»Takoj« (d)

Stanovanja

Štirisobno stanovanje
s kopalnico — oddam.
Resljeva 13. (e)

Dvosobno stanovanje
oddam. — Podjunska 4,
Šiška. (e)

Stanovanje
enosobno s pritliklinami
oddam v Rožni dolini ce-
sta VII/4. (e)

Trisobno stanovanje
ker se je dosedanj zdrav-
nik izselil, se odda takoj
v najem trisobno stano-
vanje s predsobo in vse-
mi pritliklinami v občin-
skem domu Dev. Mar. v
Polju 94. Stanovanje, ki
ga oddaja občina Dev.
Mar. v Polju, se lahko
ogleda med uradnimi ura-
mi od 8—12 in od 14—18.

Dvosobno stanovanje
tako oddam. — Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 11776. (e)

Soliden gospod
se sprejme v čedno stano-
vanje. Naslov v upravi
»Slovenca« št. 11772. (s)

Vnajem

Lokal
primeren za trgovino ali
obrt — Bežigrad 13 —
se odda. Poizve se pri
A. Turk, knjig., Dunajska
cesta 5. (n)

Posrestva

Posrestvo
za 4 glave živine, poslo-
pja v dobrem stanju, od-
dam v najem ali prodam.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« št. 11771. (p)

Novo vilo
s pet stanovanji, v Ljub-
ljani, prodam. Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 11775. (p)

Enodružinska hiša
z vrtom — se prodaja.
Vpraša se: Cerkvena ulica
št. 25. (p)

Pohištvo

Nudimo vam v nakup
zajemeno solidno izde-
lane spalnice, jedilnice,
kuhinje itd. Najmoderneje-
še, od fine do preproste
izdelave. po zelo ugodnih
cenah in tudi pod zares
ugodnimi pogoji. — Egidij
in Karol Erjavec, založba
pohištva. Brod (poleg ta-
censkega mostu), St. Vid
nad Ljubljano. (s)

Razno

Samo strehe prosi
od 9 do 1 tretješolec, da
bi se mogel učiti in v
Ljubljani čakati šole. Mor-
da bi ga sprejela kaka
družina k učenec osnov-
ne šole, katerim bi tretje-
šolec iz hvaležnosti po-
magal. Naslove cenjenih
strank sprejema uprava
»Slovenca«. (r)

Objave

Izjava.
Podpisana izjavljam, da
obzavljam in preklicujem
vse očitke, ki sem jih
izrekla v pogledu gđe.
Kren Ane, zas. v Mari-
beru kot neresnične. Za-
hvaljujem se ji, da je od-
stopila od tožbe zoper
mene in se zavežem pla-
čati vse stroške. Jurtela
Terezija. (o)

Obrt

Ladijska tla
lepa, suha, smrekova —
dobavi po nizki ceni tvr-
ka Božnar Pavel, lesna
industrija, Polhov gradec.

Čebelnjak

9 kranjčev, 12 A.-2. pa-
njev ter orodje, prodam
tudi proti hranilnim knji-
žicam. Vprašati v briv-
skem salonu J. Gorupce,
Tyrševa cesta 31, Ljub-
ljana. (l)

Čebelnjak

Čebelnjak
9 kranjčev, 12 A.-2. pa-
njev ter orodje, prodam
tudi proti hranilnim knji-
žicam. Vprašati v briv-
skem salonu J. Gorupce,
Tyrševa cesta 31, Ljub-
ljana. (l)

Čebelnjak

9 kranjčev, 12 A.-2. pa-
njev ter orodje, prodam
tudi proti hranilnim knji-
žicam. Vprašati v briv-
skem salonu J. Gorupce,
Tyrševa cesta 31, Ljub-
ljana. (l)

Glasba

Kromatič. harmoniko
po ugodni ceni prodam
ali zamenjam za 4 vrstno,
navadno harmoniko. —
Rožman Franc, Maribor,
Koroška 8. (l)

Kupimo

Celinderco
znamke Singer ali Adler,
rabljeno - kupim. Klavžer,
Vošniakova 2. (k)

Prodamo

Vina
prvovrstna kvalitetna —
rizling, sauvignon, rulan-
dec, traminec, portugij-
zec, frankovko, dobavlja
v večjih in manjših koli-
činah Daruvarska vino-
gradska zadruga, Daru-
var. (l)

Mizarji

Najcenejše
vezane plo-
šče jelšve.
bukove.
Okoume, Panel v velikosti
220/122 in 200/122 dobiti po
najnižjih cenah v trgovinskem
»Kia« lišcu
LJUBLJANA, Dunajska 31

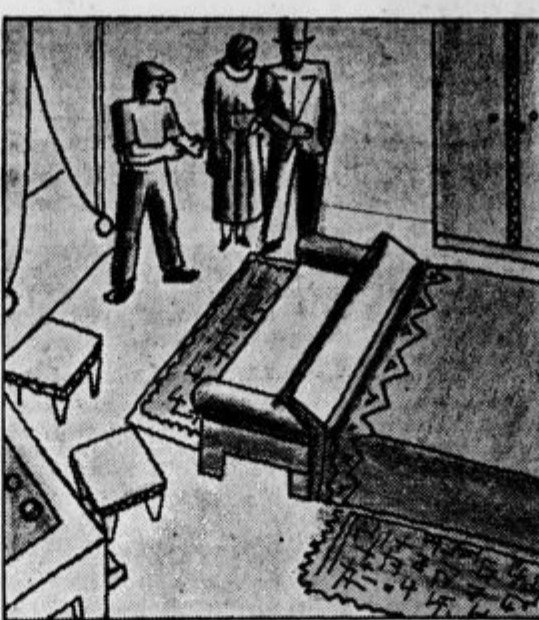
Nogavice, rokavice
in pletenine Vam tudi v
veliki izbiri ugodneje
in naenkratje tvrdka Karl
Prelog, Ljubljana. Židov-
ska ulica in Star trg (l)

Kislo zelje
novo, prvovrstno rezano
in cele glavice za sarmo,
s sodčki v vsaki množini
dobavlja po brezkonku-
renčnih cenah Gustav
Erklavec, Ljubljana, Ko-
deljevo 10. Tel. 25-91. l

Specialno izbire
modnih hlač in pumparc
dobite najceneje pri
Preskerju, Sv. Petra c.

Čebelnjak
9 kranjčev, 12 A.-2. pa-
njev ter orodje, prodam
tudi proti hranilnim knji-
žicam. Vprašati v briv-
skem salonu J. Gorupce,
Tyrševa cesta 31, Ljub-
ljana. (l)

Tudi založba pohištva

potrebuje, kot vsa druga trgovska podjetja,
letni dobi primerne reklame v dnevnem ča-
sopisu. Konkurenca je z vsakim dnem večja
in je zato nujno potrebno, da se kupujoče
občinstvo večkrat opozori na Vašo trgovsko
tvrdko. — »Slovenec« Vam bo v tem oziru
izborna reklamno sredstvo.

Mestno načelstvo mariborsko.
Štev. 13.359/2399—1933.

Zgradba delavskega azila in Javne borze dela
v Mariboru.

Maribor, dne 4. oktobra 1933.

Razglas

Mestno načelstvo mariborsko razpisuje
**težaška, zidarska, tesar-
ska in krovska dela**

za zgradbo delavskega azila in Javne borze dela
v Gregorčičevi ulici v Mariboru

I. javno pismeno ponudbeno licitacijo
na dan 12. oktobra 1933 ob 11. uri dopoldne v
sobi št. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru.
Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobivajo
proti plačilu napravni stroškov med uradnimi
urami istotam v II. nadstropju, soba št. 2.
Ponudbe naj se glasiijo v obliki popusta (tudi
z besedami) na vsote ugradnega proračuna, ki znaša
469.206,53 Din.

Zapečateni ponudbe je kolekovati po § 9
zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o
taksah z dne 25. marca 1932, Služb. Nov. br. 70,
XXIX, z dne 26. marca 1932.
Kavčijo v iznosu 5% od razpisane vsote je
vložiti pri mestni blagajni mariborski do 10. ure
dopoldne dne 12. oktobra 1933 v vrednotah po
zakonu o državnem računovodstvu.

Mestno načelstvo mariborsko.

MILJONAR PRIPOVEDUJE.

Zakaj se je poročil s siromašnim dekletom

»Ko me je pogledala, sem že bil očaran
od njene svetle, bele in sveže polti. Takoj
sem sklenil, da se z njo oženim.«
Vsaka žena ima danes lahko belo in
meko kožo, kakoršna prija in kakršni se
divijo vsi moški. Uporabljajte kremo Toka-
lon hrano za kožo bele barve (ne mastno),
ki vsebuje pripravljeno svežo smetano in
olivno olje, kombinirano z oblaževalnimi in
osvežujočimi dodatki. Krema Tokalon ne-
prestanu prodira v kožo, blaži razdražene
kožne žleze, krči razširjene pore in odstra-
njuje zajedavce. Najbolj razkava in najtem-
nejša koža postane mehka in bela. V treh
dneh se koža obnovi ter postane lepa in
sveža, kakor se ne da doseči na noben drug
način. Krema naj se uporablja vsako jutro.

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2

opozarja

cenjeno občinstvo na ravni došle

novosti pisalnih in risalnih potrebščin

v veliki izbiri do najfinejših kvalitete.

Cene konkurenčne.

Za obilen obisk se priporoča tvrdka

H. Ničman

Ljubljana, dne 5. oktobra 1933.

Zalujoče družine:

ZUPANČIČ, CEGNAR, BELTRAM.

Ljubljana, dne 5. oktobra 1933.

Zalujoče družine:

ZUPANČIČ, CEGNAR, BELTRAM.

Ljubljana, dne 5. oktobra 1933.

Zalujoče družine:

ZUPANČIČ, CEGNAR, BELTRAM.

Ljubljana, dne 5. oktobra 1933.

Zalujoče družine:

ZUPANČIČ, CEGNAR, BELTRAM.

Ljubljana, dne 5. oktobra 1933.

Zalujoče družine:

ZUPANČIČ, CEGNAR, BELTRAM.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

Irski ljudski roman.

Pesem jo je tako zelo spominjala na njen lastni
položaj, da jo je pela iz srca in marsikdo je bil ginjen.
Ko je končala in sedla, so ji vsi navdušeno ploskali;
Rory ji je pa nemo stisnil roko, ko ga je zaupno po-
gledala, kar ji je pokazalo, da je čutil to, kar je čutila
sama, ko je pela pesmico.

»To je najlepši beg fantazije,« je vzkliknil Phelim
tako glasno, da so ga slišali, »o Kupidu in Času! In
zakaj ne bi bežala, ko imata oba peroti kakor nam
pravijo poeti starodavni in profani, zakaj kakor pravijo
klasiki »Tempus fugit« (čas beži).

Tedaj pa je prišla vrsta na Mary kot družico, da
bi zapela. Ko se je dekle obotavljalo, ji je dejala mati:
»Zapoj tisto lepo pesmico, ki jo vedno poješ; ni lepše
od tiste.«

»Katero, mati?« je vprašala Mary in zardela do ušes.
»Tisto o »Zapadu«, kjerkoli si jo dobila, lepa je.«
De Lacy, ki je ujel ime svoje lastne pesmi, o ka-
teri pa ni vedel, da je še kakšen prepis kakor tisti, ki
ga je dal Adeli Verbigney, je uprl oči v Mary O'Moreovo,
ki je zopet čez in čez zardela in zrla v tla.

»Zapoj jo, zapoj, Mary,« ji je prigovarjala mati.
»Rajši bi kako drugo, mati.«

»Ne, to zapoj, zakaj lepše pesmi res ni?«
Ko je Mary na vse zadnje videla, da nič ne pomaga,
je začela z glasom, ki se ji je od ginjenosti tresel:

Zapad.

»Oh, pojdi z menoj, oh, pojdi z menoj na lepi zapad,
kjer v rajski zeleni deželi, ki gleda iz morja,
bogastvo smeja se s svojega trona!
Oh, pojdi z menoj, postala boš moja!

Tam čuval in gojil in ljubil te bom,
tam na zapadu, v najlepši deželi svetle«
»To je Irska, brez dvoma,« se je slišal Phelimov
glas.

Mary je nadaljevala:

»Jug svoje rože ima in jasna in modra neba,
še lepše pa naše so rože in naše nebo,
vse v barvah ljubezni, pol sonca, pol solz,
ko ti si, dekle, moje dekle. Zato pa
pojdi z menoj in roža na tvojih bo ustnih
slajša zame ko vse cvetke sveta.«

Tedaj se je slišal od več strani šum, ki nastane,
kadar se dva poljubljata, istočasno pa tudi več poltihih
koketnih opazk iz ženskih ust »Nikar ne!«

Mary je začela tretjo kitico:

»Sever kupiči goré ledu in snega
slepečih kristalov; tam dan ne zatone.
Vihar na poljanah prostranih kraljuje,
pri nas pa sape svilene božajo lica.
Zato pojdi z menoj na zapad, kjer mrzel veter ne piha
in tvoj vrat se mi bo zdel belejši ko sneg.«

De Lacy ni mogel, da ne bi občudoval krasnih
snežnobelih pevkinih grudi, ki so se dvigale, ko je pela.
Phelim pa je, preden je mogla začeti, grmel s svojo
opazko:

»To je fina primera z vetrovi — boreas, oster, vo-
ster, eurus et zephyrus.«

Zopet se je Mary opogumila in končala:

»Sonce na veličastnem vzhodu beži pred nočjo,
da vziđe še lepše v svoji lepoti in moči.
A kam gre, ko leglo rado bi spat?
Mar ne hiti na prelepi zapad?«

»Pars occidentalis,« je vpil Phelim.

»Zato pojdi z menoj na zapad, na zapad
svojo in mojo srečo iskati!«

»Živela stara Irska! Hural« so zavpili vsi in od plo-
skanja je kar grmelo.

Ko je bila pesem končana, se De Lacy iz rado-
vednosti, da bi izvedel, kako je Mary prišla do te pesmi,
ni mogel ustavljati. Stopil je k dekletu in jo vprašal.

»Spisana je bila na koščku papirja. Našla sem jo med
listi ene izmed tistih knjig, ki ste mi jih dali,« mu je
pojasnila.

»A pesem ni imela napeva. Kako ste prišli do nje-
ga?« je zopet vprašal De Lacy.

»O, kakšenkrat grem v zeleno in pojem, gospod, kar-
koli mi pride v glavo in tako sem napravila melodijo.«
»To je krasna melodija,« je priznal.

Tedaj je glas duhovnika prekinil njun pogovor:

»Ljudje božji,« je rekel, »čas je, da gremo domov,
saj veste, da je razglašen preki sod.«

»Res je, prečistiti,« je odgovorilo več spoštovanih
mož.

»Tako, ljudje božji, fantje in dekleta in vsi skupaj,
pojdite pravočasno domov, da se vam ne zgodi kaj hu-
dega. Zdaj ni tako, kakor je bilo v tistih dobrih starih
časih, ko smo lahko posedeli, dokler ni bila noč zrela,
dostojno kakor so naši očete pred nami. Zdaj, ko so
dobri časi minili, moramo pač biti s tem zadovoljni,
kakor je. Tako se poslovimo od gostoljubne hiše, kjer so
nas tako lepo postregli in želimo mlademu paru zdravje
in srečo. Pustimo ju z njuno materjo.«

Svatje so vstali, se začeli presrečno poslavljati, stis-
kati roke in želeli srečo ženinu in nevesti. Stari možje
in žene so navrgle še nekaj krotkih šal, katerim se je
mladina smejala. Med smehom in petjem so se razšli na
vse strani, in ko so se oddaljevali, so veseli glasovi poje-
mal, kakor pojemajo kolobarji v jezeru, čim večji so,
dokler niso v daljavi zamrli. V koči, kjer je bilo še malo
prej tako hrupno, je postalo tiho. De Lacy je bil zadnji,
ki se je poslovil. Želel je srečo tistim, ki jim jo je pri-
nesel.